

ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

«___» _____ 2019 թ.

N ___-Ն

ք.Ստեփանակերտ

**ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԱՆԱՍՆԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ԽԹԱՆՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հիմք ընդունելով «Իրավական ակտերի մասին» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության օրենքի 13-րդ հոդվածը՝ Արցախի Հանրապետության կառավարությունը **ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Է**.

1. Հաստատել Արցախի Հանրապետությունում անասնապահության զարգացման խթանման ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր)՝ համաձայն հավելվածի:

2. Սահմանել, որ՝

1) Ծրագրի կատարման հսկողությունը վերապահվում է Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարությանը (այսուհետ՝ նախարարություն).

2) նախարարությունը տնտեսական տարին ավարտելուց հետո՝ եռամսյա ժամկետում Արցախի Հանրապետության կառավարություն է ներկայացնում հաշվետվություն՝ կատարած աշխատանքների և իրականացրած միջոցառումների մասին:

3. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

«Հաստատում եմ»

**ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱԳԱՀ**

Բ.ՍԱՀԱԿՅԱՆ

**ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՄԱՆ ԹԵՐԹ
ՈՐՈՇՄԱՆ ՆԱԽԱԳԻԾԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՎԱԾ Է՝**

Հ/ Հ	ՇԱՀԱԳՐԳԻՌ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆԸ	ՂԵԿԱՎԱՐԻ ԱԶԳԱՆՈՒՆԸ	ՍՏՈՐԱԳՐՈՒ- ԹՅՈՒՆԸ	ԹՎԱԳՐՈՒ ՄԸ
1.	ԱՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ	Գ. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ		
2.	ԱՀ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ	Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ		
3.	ԱՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏ- ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԱԿԱԼ	Ա. ԼԱԶԱՐՅԱՆ		

Առաջարկությունները և առարկությունները՝ _____
 _____
 _____
 _____
 _____
 _____

**Նախագիծը ներկայացնողը՝
ԱՀ գյուղատնտեսության նախարար**

Ժ. Միրզոյան

« _____ » _____ 2019 թ.

Հավելված
Արցախի Հանրապետության կառավարության
2019 թվականի _____-ի
N _____ -Ն որոշման

**ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

**ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԱՆԱՄՆԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ԽԹԱՆՄԱՆ**

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ - 2019 ԹՎԱԿԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

- I. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ**
- II. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ**
- III. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԻՑ ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ**

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Գյուղատնտեսական կենդանիների ընտելացումից անցել է ավելի քան 10 000 տարի: Պատմական այդ հսկայական ժամանակաշրջանում մարդկային հասարակությունն ապրել է զարգացման բավականին շատ էտապները և հասել նյութական ու հոգևոր մշակույթի ժամանակակից մակարդակին, բայց և այնպես, այսօր, ինչպես միշտ, նրա գոյության համար նյութական բարիքների ստացման հիմնական աղբյուրներից մեկը շարունակում է մնալ անասնապահությունը:

Անասնապահության նշանակությունը ժողովրդական տնտեսությունում չի սպառվում արժեքավոր սննդամթերքների՝ մսի, կաթի, յուղի, ձվի և այլնի արտադրությամբ, շատ կարևոր է բարձրորակ հումքի՝ բրդի, կաշվի, մորթու և այլնի ստացումը, գյուղատնտեսական կենդանիների՝ իբրև բանող ուժի օգտագործումը և օրգանական պարարտանյութերի ստացումն ու օգտագործումը դաշտավարության և գյուղատնտեսական մշակաբույսերի բերքատվության բարձրացման մեջ:

Անասնապահությունը հանդիսանում է աշխարհի բոլոր երկրների տնտեսության առավել կարևոր ճյուղերից մեկը: Անասնապահության զարգացման, անասնապահական առատ և անարատ մթերքների արտադրության խնդիրը և դրա լուծմամբ պայմանավորված անասնաբուծության զարգացումը միշտ էլ եղել է գյուղատնտեսության ոլորտում իրականացվող քաղաքականության գերակայություններից:

Անասնապահության զարգացման, մթերատվության բարձրացման գործում առանձնակի կարևորվում է առաջավոր տեխնոլոգիաների և գիտական փորձերի կիրառման դերը, ժամանակակից տեխնիկական և տեխնոլոգիական զինվածությունը:

Արցախի Հանրապետությունում անասնապահության զարգացման համար ռիսկեր են առաջացնում՝

1) անբավարար կերային բազա, նրանց մեջ անհրաժեշտ սննդատարրերի և վիտամինների բացակայությունը.

2) անասնաշենքերի պայմանների ու հիգիենայի ոչ բավարար մակարդակը,

3) կենդանիների պահվածքի և խնամքի կանոնների խախտումները,

4) անասնաբուժական և անասնաբուժական միջոցառումների ժամանակին չիրականացնելը.

5) մարդկանց կողմից կենդանիների բուժման անհարկի միջամտությունը և շփումները:

Արցախի Հանրապետությունում անասնապահության զարգացման խթանման ծրագրով (այսուհետ՝ Ծրագիր) ներկայացվում են անասնազվաքանակի ավելացման շարժառիթով պայմանավորված անասնաբուծության մեքենայացմանը, անասնաշենքերի էլեկտրաֆիկացմանը, մշտական հոսող խմելու ջրով ապահովմանը, ինչպես նաև անասնաշենքերի մաքրությունն ապահովելու նպատակով հարմարությունների ստեղծմանն ուղղված իրականացվելիք միջոցառումները և ակնկալվող արդյունքները:

Սույն Ծրագրում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն են՝

1) **անասնաշենք՝** անասուններ պահելու համար նախատեսված գետնափոր, կիսագետնափոր, վերգետնյա, ժայռափոր, քարե և (կամ) փայտե կառույց.

2) **գյուղատնտեսական կենդանիներ**՝ խոշոր և մանր եղջերավոր կենդանիներ (տավար, գոմեշ, ոչխար, այծ), խոզ, ձի, ջորի, ավանակ, ճագար, հավ, հնդկահավ, բադ, սագ և այլն.

3) **գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածք**՝ մարդու հսկողության ներքո կենդանիների խնամքի միջոցառումների համալիր, որը ներառում է տեղաբաշխումը, կերակրումը, զոոհիգիենիկ պայմանների ստեղծումը, օրվա ռեժիմի պահպանումը.

4) **էլեկտրաֆիկացում**՝ անասնաշենքերի էլեկտրաէներգիայով ապահովում.

5) **ջրաֆիկացում**՝ անասնաշենքերի՝ կենդանիների խմելու և սանիտարահիգիենիկ միջարք աշխատանքների իրականացման համար մշտական հոսող ջրով ապահովում:

II. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

1. Ներկայումս անասնաբուծության զարգացմանը խոչընդոտող գործոնները հետևյալն են.

1) կերարտադրության ոչ բավարար մակարդակը և միակողմանի բնույթը.

2) գյուղատնտեսական կենդանու պահվածքի, բուժման և որակական բարելավման ժամանակակից տեխնոլոգիաներով ներդրման հնարավորությունների բացակայությունը.

3) խոշոր և մանր եղջերավոր կենդանիների ֆերմաների՝ մեկ հարթակի վրա կողք կողքի լինելը (զոոհիգիենիկ պահանջների համաձայն դրանք պետք է գտնվեն իրարից 150-200 մետր հեռավորություն վրա),

4) մատղաշի ստացման և աճեցման համար համապատասխան պայմանների բացակայությունը, ինչպես նաև նախրի վերարտադրության տեխնոլոգիական խախտումները.

5) նախրում անասնաբուժական և տոհմային հաշվառման ընդհատվածությունը.

6) կենդանիների թերկերակրման հետևանքով ցածր մթերատվությունը.

7) կովերի արհեստական սերմնավորման չիրականացումը.

8) կովերի մեքենայական կթի բացակայությունը.

9) գյուղատնտեսական կենդանիների արոտային պահվածքի ժամկետի ոչ հիմնավորված երկարաձգումը.

10) տնտեսություններում անասնաբույժ սելեկցիոներ մասնագետի բացակայությունը:

2. Սույն Ծրագրի նպատակը Արցախի Հանրապետությունում առկա անասնաշենքերի նոր տեխնոլոգիաներով արդիականացումն է, անասնաշենքերի ողջ պոտենցիալի լիարժեք օգտագործումը և, համակարգային մոտեցմամբ, մրցունակ և արդյունավետ անասնաբուծություն ունենալը, ինչն իր հերթին կնպաստի Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացմանը:

3. Նշված նպատակին հասնելու համար անհրաժեշտ է լուծել հետևյալ խնդիրները՝

1) մեքենայացնել անասնապահությունը՝ բարձրացնելով աշխատանքի արտադրողականությունը.

2) նպաստել անասնաշենքերի պոտենցիալի լիարժեք օգտագործմանը.

3) նպաստել անասնապահական հումքի և նյութերի ռացիոնալ օգտագործմանը.

4) բարձրացնել անասնապահական արտադրանքի որակը.

5) ապահովել արտադրանքի ինքնարժեքի նվազեցումը.

6) ապահովել անասնաշենքերի էլեկտրաֆիկացումը և մշտական հոսող խմելու ջրի առկայությունը.

7) ստեղծել հարմարություններ անասնաշենքերում մաքրության ապահովման համար.

8) ստեղծել հարմար նախադրյալներ անասնապահությամբ զբաղվողների անասնապահական ֆերմաներում շուրջօրյա կացության նվազագույն պայմաններն ապահովելու համար:

Անասնապահության խթանման զարգացման գործում առկա դժվարությունները հիմնականում պայմանավորված են անասնապահությամբ զբաղվող սուբյեկտների և գյուղացիական տնտեսությունների ֆինանսական սուղ հնարավորություններով, անասնապահության մեքենայացման միջոցների բարձր գներով, իսկ տվյալ դժվարությունների հաղթահարման հիմնական միջոցը պետական աջակցության մեխանիզմների ավելացումն ու տվյալ ենթակառուցվածքների հետագա զարգացումն է:

III. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

4. Ծրագրի շրջանակներում իրականացված ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ Արցախի Հանրապետությունում առկա անասնաշենքերը լիարժեք չեն օգտագործվում, հիմնականում էլեկտրաֆիկացված չեն, անասնաշենքերում աշխատանքներն իրականացվում են մարդկային ռեսուրսի հաշվին՝ ավելացնելով մարդկանց շփումը կենդանաբուժական մթերքների ստացմանը, անասնաշենքերն ապահովված չեն կենդանիների խմելու, ինչպես նաև անասնաշենքերի մաքրության և հարմարավետության համար մշտական հոսող ջրով:

5. Արցախի Հանրապետությունում խոշոր և մանր եղեջարավոր կենդանիների ու խոզերի պահվածքի համար նախատեսված առկա անասնաշենքերի վիճակի ուսումնասիրությունների նախնական արդյունքները ներկայացված են N 1 աղյուսակում:

6. Անասնապահության մեջ ձեռքի ուժի մեքենայացված աշխատանքով փոխարինման, անասնապահական աշխատանքի ավելի արդյունավետ դարձման, անասնապահին ծանր, աշխատատար և հոգնեցուցիչ աշխատանքից ազատման համար 2019-2022 թվականների ընթացքում անհրաժեշտ է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

1) անասնաշենքերի էլեկտրաֆիկացում՝

ա. էլեկտրաֆիկացում էլեկտրագծերով,

բ. էլեկտրաֆիկացում արևային էներգիայով,

գ. ենթակայանների ձեռքբերում և տեղադրում.

2) անասնաշենքերի ջրաֆիկացում՝

ա. ակունքի կառուցում, վերակառուցում

բ. ջրագծերի անցկացում:

7. Սույն Ծրագրի շրջանակներում միջոցառումները կիրականացվեն այն շահառուների համար, որոնք վարում են ստացիոնար անասնապահություն, տիրապետում են տասը և ավելի պայմանական գլուխ գյուղատնտեսական կենդանիների, ունեն անասնազխաքանակն ավելացնելու հնարավորություն և անասնաբուժությունն իրականացնում են Արցախի Հանրապետության կառավարության 2018 թվականի

մայիսի 21-ի N 391-Ն որոշմամբ հաստատված անասնաբուժությանը ներկայացվող պարտադիր պահանջներին համապատասխան:

Ստացիոնար անասնապահության վարումն հավաստվում է վարչակազմի կամ համայնքի ղեկավարի կողմից տրված համապատասխան տեղեկանքով:

8. Սույն Ծրագրի շրջանակներում պետական ներդրումները կատարվում են յուրաքանչյուր պայմանական գլուխ գյուղատնտեսական կենդանու հաշվով առավելագույնը 50 000 ՀՀ դրամի չափով, իսկ անասնազվխաքանակի ավելացման հնարավորության դեպքում պետական ներդրումների չափը յուրաքանչյուր ավելացող պայմանական գլուխ գյուղատնտեսական կենդանու հաշվով կավելանա ևս առավելագույնը 50 000 ՀՀ դրամով:

9. Անասնազվխաքանակի ավելացման պարտադիր պայմանով կատարվող պետական ներդրումների դեպքում շահառուների համար կսահմանվի անասնազվխաքանակի ավելացման վերջնաժամկետ:

10. Առանձին անասնաշենքի մասով կատարվելիք աշխատանքների արժեքը տրամադրվող պետական ներդրումների չափը գերազանցելու դեպքում, գերազանցող մասի չափով աշխատանքները պետք է իրականացվեն հայտատուների միջոցներով:

11. Սույն Ծրագրի շրջանակներում պետական ներդրումները նույն անասնաշենքի մասով կարող են իրականացվել միայն մեկ անգամ:

12. Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարությունը (այսուհետ՝ նախարարություն) համակարգում և վերահսկում է Ծրագրով նախատեսվող միջոցառումների իրականացման գործընթացը:

13. Հայտատուները նախարարության կողմից սահմանված ժամկետում նախարարություն են ներկայացնում հայտ՝ համաձայն ձևի՝ նշելով գործունեության իրականացման վայրի, պայմանների ու պահվող անասնազվխաքանակի և անասնազվխաքանակի ավելացման հնարավորությունների մասին տեղեկությունները:

14. Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարի հրամանով նախարարություն դիմած հայտատուների ներկայացրած հայտերի ուսումնասիրման նպատակով ստեղծվում է հանձնաժողով:

15. Հանձնաժողովը հայտերի ներկայացման վերջնաժամկետից հետո տասնհինգօրյա ժամկետում սահմանված կարգով տեղում ստուգում է ներկայացված փաստաթղթերի հավաստիությունը, անասնաշենքերի էլեկտրաֆիկացման և ջրաֆիկացման հնարավորություններն ու պայմանները և տալիս է եզրակացություն տվյալ տեղանքում Ծրագրի իրականացման չափերի և նպատակահարամարության մասին:

16. Հանձնաժողովի տված դրական եզրակացության դեպքում՝

1) հայտատուն

ա. պատվիրում է անասնաշենքերի էլեկտրաֆիկացման և (կամ) ջրաֆիկացման աշխատանքների կատարման նախագծանախահաշվային փաստաթղթերը,

բ. նախարարություն է ներկայացնում էլեկտրամատակարարման և ջրամատակարարման տեխնիկական պայմանները (ջրային համակարգերից օգտվելու դեպքում) կամ ջրօգտագործման նախնական համաձայնությունը (ջրային ռեսուրսից օգտվելու և շինարարության ավարտից հետո ջրօգտագործման թույլտվություն ստանալու հնարավորության դեպքում).

2) հայտատուի պատվիրած նախագծանախահաշվային փաստաթղթերը նախարարությունն ուղարկում է փորձաքննության:

17. Եթե կատարվելիք աշխատանքների արժեքը համապատասխանում կամ փոքր է տրամադրվելիք պետական աջակցության չափից, ապա նախարարությունը փորձաքննության ենթարկված նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի հիման վրա պատվիրում է աշխատանքների իրականացումը:

18. Կատարվելիք աշխատանքների արժեքը տրամադրվելիք պետական աջակցության չափը գերազանցելու դեպքում, հայտատուն փորձաքննության ենթարկված նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի հիման վրա՝

1) լիցենզավորված իրավաբանական անձանց կամ անհատ ձեռնարկատերերին պատվիրում է աշխատանքների իրականացումը.

2) նախարարություն է ներկայացնում տեղեկություններ պատվիրված աշխատանքների մասին:

19. Նախարարությունը սույն կարգի 17-րդ կետով նախատեսված աշխատանքների պատվիրումից հետո, ինրպես նաև հիմք ընդունելով 18-րդ կետի 2-րդ ենթակետում նշված տեղեկությունները՝ կազմակերպում է մասնագիտական որակավորում ունեցող անձի կողմից պայմանագրային հիմունքներով օբյեկտի շինմոնտաժային աշխատանքների նկատմամբ տեխնիկական հսկողության ծառայության մատուցումը՝ պետական բյուջեով նախատեսված միջոցներով:

20. Հայտատուն ապահովում է սեփական ներդրումների հաշվին համապատասխան ծավալով աշխատանքների կատարումը և նախարարություն է ներկայացնում աշխատանքների կատարված մասի կատարողական փաստաթղթերը:

21. Սույն կարգի 20-րդ կետում նշված կատարողական փաստաթղթերը ստանալուց հետո հանձնաժողովը ստուգում է կատարված աշխատանքների և ներկայացված կատարողականների հավաստիությունը և նախարարություն է ներկայացնում եզրակացություն՝ աշխատանքների մնացած մասի ֆինանսավորման մասին:

22. Նախարարությունը, հիմք ընդունելով հանձնաժողովի եզրակացությունը, աշխատանքների մնացած մասի հետագա ֆինանսավորման մասին պայմանագիր է կնքում հայտատուի համար շինանարություն իրականացնող լիցենզավորված իրավաբանական անձի կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ հետ:

23. Աշխատանքների մնացած մասի ֆինանսավորումն իրականացվում է շինարարություն իրականացնող լիցենզավորված իրավաբանական անձի կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ կողմից կատարողական փաստաթղթերը ներկայացնելուց հետո:

24. Լիցենզավորված իրավաբանական անձանց կամ անհատ ձեռնարկատերերի կողմից անասնաշենքերի էլեկտրաֆիկացման և (կամ) ջրաֆիկացման աշխատանքների ընդունումն իրականացվում է Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարի հրամանով ստեղծված համապատասխան հանձնաժողովի կողմից:

25. Եթե պատվիրված աշխատանքներում կատարված ներդրումների 50 կամ ավելի տոկոսը պատկանում է հայտատուին, ապա վերջինիս ցանկությամբ կառուցված ենթակառուցվածքների (էլեկտրագծերի, ենթակայանների, արևային էներգահամակարգերի և ջրագծերի) նկատմամբ սեփականության իրավունքն անցնում է հայտատուին, իսկ նման ցանկության բացակայության դեպքում այն համայնքին, որի

վարչական տարածքում են գտնվում տվյալ օբյեկտները, իսկ համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող օբյեկտների դեպքում՝ պետությանը՝ ի դեմս շրջանների վարչակազմերի:

26. Կառուցված ենթակառուցվածքների նկատմամբ սեփականության իրավունք ձեռք բերողի կողմից պետք է ապահովվի այդ օբյեկտների անխափան շահագործումը, ընդ որում՝ ջրային ենթակառուցվածքների նկատմամբ սեփականության իրավունքը համայնքներին կամ պետությանն անցնելու դեպքում, ջրային անհրաժեշտ ռեսուրսների առկայության պարագայում, պետք է երաշխավորվի անխափան ջրամատակարարում՝ հայտատուի անասնաբուժական գործունեության ողջ ընթացքում:

27. Սույն Ծրագրի 24-րդ կետով նախատեսված աշխատանքների ավարտից հետո հայտատուները պարտավորվում են հանձնաժողովի սահմանած չափով օգտագործել անասնաշենքերի հնարավորությունները:

28. Նախարարության կողմից սահմանած ժամկետում անասնաշենքի հնարավորություններն սահմանված չափով չօգտագործելու դեպքում ենթակառուցվածքների տեղադրման ուղղությամբ կատարված պետական ներդրումներն ենթակա են վերադարձման պետական բյուջե:

29. Անասնաշենքի հնարավորությունների ամբողջությամբ օգտագործումը հավաստվում է համայնքի ղեկավարի և համայնքը սպասարկող անասնաբույժի կողմից տրված տեղեկանքներով:

IV. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԻՑ ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

30. Անասնապահությունն աստիճանաբար փոխադրվում է արդյունաբերական հիմքերի վրա: Անասնապահության զարգացման մեջ զգալի արդյունքների գրանցումը հնարավոր է իրագործել միայն առաջադիմական տեխնոլոգիաների ներդրմամբ, անասնաշենքերում աշխատանքների հատուկ ինժեներական կազմակերպմամբ, գործընթացների տեխնոլոգիական գծերի համակարգային մեքենայացմամբ, որոնց համար խոչընդոտներ է ստեղծում էլեկտրաէներգիայի և ջրի բացակայությունը:

31. Սույն Ծրագրի իրականացման արդյունքում՝

1) նախադրյալներ կստեղծվեն նորագույն մեխանիզմների կիրառմամբ անասնապահության մեջ տնտեսավարողների եկամուտների ավելացման համար:

2) ծրագրի իրականացումը հնարավորություն կտա անասնաշենքերն ապահովել էլեկտրաէներգիայով և ջրով, ինչն իր հերթին նախադրյալներ կստեղծի մատչելի մեխանիզմների կիրառմամբ մեքենայացնել անասնապահությունը՝ ապահովելով առավել անվտանգ սննդամթերքի արտադրություն:

3) անասնապահության մեքենայացման մակարդակի բարձրացմամբ՝ տնտեսապես կամրապնդվեն շահառու անասնապահական տնտեսությունները և պայմաններ կստեղծվեն վերջիններիս կողմից ապրանքային արտադրության կազմակերպման և հետագա զարգացման համար:

4) գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի համար նպաստավոր պայմանների ապահովմամբ կհասնենք անասնապահական մթերքների արտադրության շահավետ կազմակերպմանը, արտադրության ծավալների ավելացմանը, կենդանիների

մթերատվության բարձրացմանը, նրանց անկորուստ վերարտադրության ապահովմանը, հիվանդությունների դեմ պայքարի արդյունավետ իրականացմանը.

5) Ծրագրի գործողության առաջին տարվա արդյունքներից ելնելով հնարավորություն կստեղծվի ձևավորել առաջարկություններ՝ Ծրագրի ծավալների վերանայման՝ ավելացման ուղղությամբ:

**ԱՐՅԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ
ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԵՐԻ
ԿԱՌԱՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏ-ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԱԿԱԼ**

Ա. ԼԱԶԱՐՅԱՆ

Ձև
Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության
նախարարություն

Հ Ա Յ Տ

Դիմող _____
(Ֆիզիկական և իրավաբանական անձ, անհատ ձեռնարկատեր)

Բնակության վայրը (գտնվելու վայրը),
հեռախոսահամարը _____

Անձնագրի և սոցիալական քարտի կամ
հանրային ծառայությունների համարանիշի համարը _____

Պետական գրանցման և ՀՎՀՀ վկայականների համարները _____

Գործունեության իրականացման վայրը _____

Անասնաշենքի նկատմամբ իրավունքները հասվաստող փաստաթուղթը և համարը _____

Անասնազխաքանակը _____ գլուխ _____
(կենդանու տեսակը)

_____ համար

(հայտի նպատակը)

Անասնազխաքանակը հնարավոր է ավելացնել _____ գլխով:

Հայտին կից ներկայացվում են՝

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

Լրացուցիչ տեղեկություններ _____

_____

_____

_____ (անուն, ազգանուն /անվանում/)

_____ (ստորագրությունը)

Կ.Տ.

« ____ » _____ 20 ____ թ.

**ԱՐՅԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԱՆԱՍՆԱՇԵՆՔԵՐԻ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ**

20-ից 500 գլուխ խոշոր եղջերավոր կենդանիներ փիրապետողների մասին

ՀՀ	Գործունեության վայրը, շրջան	Ֆերմերների թիվը	Տնօրինվող գլխաքանակը	Է/էներգիայի առկայություն		Ջրի առկայություն	
				առկա	չկա	առկա	չկա
1	Ասկերան	83	3955	37	46	53	30
2	Մարտունի	76	2606	45	31	42	34
3	Մարտակերտ	37	1578	18	19	18	19
4	Հաղրուփ	66	2841	51	15	66	
5	Քաշաթաղ	118	4350	106	12	62	56
6	Շուշի	14	443	8	6	12	2
7	Շահումյան	19	1161	8	11	7	12
	Ընդամենը	413	16934	273	140	260	153

50-ից 2000 գլուխ մանր եղջերավոր կենդանիներ փիրապետողների մասին

ՀՀ	Գործունեության վայրը, շրջան	Ֆերմերների թիվը	Տնօրինվող գլխաքանակը	Է/էներգիայի առկայություն		Ջրի առկայություն	
				առկա	չկա	առկա	չկա
1	Ասկերան	51	11524	34	17	44	7
2	Մարտունի	43	6082	20	23	24	19
3	Մարտակերտ	23	1606	8	15	8	15
4	Հաղրուփ	16	3205	12	4	16	0
5	Քաշաթաղ	41	10673	29	12	19	22
6	Շուշի	2	201	2		2	
7	Շահումյան	1	55		1		1
	Ընդամենը	177	33346	105	72	113	64

30-ից 300 գլուխ խոզեր փիրապետողների մասին

ՀՀ	Գործունեության վայրը, շրջան	Ֆերմերների թիվը	Տնօրինվող գլխաքանակը	Է/էներգիայի առկայություն		Ջրի առկայություն	
				առկա	չկա	առկա	չկա
1	Ասկերան	21	1137	13	8	16	5
2	Մարտունի	40	1910	25	15	18	22
3	Մարտակերտ	10	408	3	7	3	7
4	Հաղրուփ	15	745	10	5		15
5	Քաշաթաղ	9	404	6	3	2	7
6	Շուշի	2	76	1	1	2	
7	Շահումյան						
	Ընդամենը	97	4680	58	39	41	56

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ

«ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԱՆԱՄՆԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԽԹԱՆՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՄԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ

Անհրաժեշտությունը

«Արցախի Հանրապետությունում անասնապահության զարգացման խթանման ծրագիրը հաստատելու մասին» Արցախի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագծի ներկայացումը պայմանավորված է Արցախի Հանրապետությունում առկա անասնաշենքերի նոր տեխնոլոգիաներով արդիականացնելու, ողջ պոտենցիալը լիարժեք օգտագործելու և, համակարգային մոտեցմամբ, մրցունակ և արդյունավետ անասնաբուծություն ունենալու անհրաժեշտությամբ:

Ընթացիկ իրավիճակը և խնդիրները

Իրականացված ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ Արցախի Հանրապետությունում առկա անասնաշենքերը լիարժեք չեն օգտագործվում, հիմնականում էլեկտրաֆիկացված չեն, անասնաշենքերում աշխատանքներն իրականացվում են մարդակային ռեսուրսի հաշվին՝ ավելացնելով մարդկանց շփումը կենդանաբուժական մթերքների ստացմանը, անասնաշենքերն ապահովված չեն կենդանիների խմելու, ինչպես նաև անասնաշենքերի մաքրության և հարմարավետության համար մշտական հոսող ջրով:

Նպատակը և բնույթը

«Արցախի Հանրապետությունում անասնապահության զարգացման խթանման ծրագիրը հաստատելու մասին» Արցախի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագծի նպատակն է Արցախի Հանրապետությունում առկա անասնաշենքերի նոր տեխնոլոգիաներով արդիականացումը, անասնաշենքերի ողջ պոտենցիալի լիարժեք օգտագործումը և, համակարգային մոտեցմամբ, մրցունակ և արդյունավետ անասնաբուծություն ունենալը, ինչն իր հերթին կնպաստի Արցախի Հանրապետության տնտեսական զարգացմանը:

Ակնկալվող արդյունքը

Արցախի Հանրապետության կառավարության սույն որոշման նախագծի ընդունման արդյունքում նախադրյալներ կստեղծվեն նորագույն մեխանիզմների կիրառմամբ անասնապահության մեջ տնտեսավարողների եկամուտների ավելացման համար, հնարավորություն կստեղծվի անասնաշենքերն ապահովել էլեկտրաէներգիայով և ջրով, ինչն իր հերթին նախադրյալներ կստեղծի մատչելի մեխանիզմների կիրառմամբ մեքենայացնել անասնապահությունը՝ ապահովելով առավել անվտազ սննդամթերքի արտադրություն, տեսանելիորեն կամրապնդվեն շահառու անասնապահական տնտեսությունները և պայմաններ կստեղծվեն վերջիններիս կողմից ապրանքային արտադրության կազմակերպման և հետագա զարգացման համար, գյուղատնտեսական կենդանիների փակ պահվածքի ապահովմամբ կհասնենք անասնապահական մթերքների արտադրության շահավետ կազմակերպմանը,

արտադրության ծավալի ավելացմանը, կենդանիների մթերատվության բարձրացմանը, նրանց անկորուստ վերարտադրության ապահովմանը:

Նախագծի մշակման գործընթացում ներգրավված անձինք

Նախագիծը մշակվել է Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարության աշխատակազմի անասնաբուժության և անասնաբուծության վարչության և իրավաբանական բաժնի կողմից:

Այլ տեղեկություններ

«Արցախի Հանրապետությունում անասնապահության զարգացման խթանման ծրագիրը հաստատելու մասին» Արցախի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագիծը սահմանված կարգով դրվել է հանրային քննարկման Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարության պաշտոնական կայքէջում: Սահմանված ժամկետներում առաջարկություններ կամ դիտողություններ չեն ստացվել:

**ԱՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐ**

Ժ. ՄԻՐԶՈՅԱՆ

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք

«ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԱՆԱՍՆԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԽԹԱՆՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՄԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՄ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԲՅՈՒՋԵՆԵՐՈՒՄ ԾԱԽՍԵՐԻ ԵՎ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԷԱԿԱՆ ԱՎԵԼԱՅՈՒՄՆԵՐԻ ԿԱՄ ՆՎԱԶԵՑՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Արցախի Հանրապետությունում անասնապահության զարգացման խթանման ծրագիրը հաստատելու մասին» Արցախի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագծի ընդունման կապակցությամբ Արցախի Հանրապետության պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինների բյուջեներում ծախսերի և եկամուտների ավելացումներ կամ նվազեցումներ չեն նախատեսվում:

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք

«ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԱՆԱՍՆԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԽԹԱՆՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՄԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԱՌՆՁՈՒԹՅԱՄԲ ԱՅԼ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՄ ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Արցախի Հանրապետությունում անասնապահության զարգացման խթանման ծրագիրը հաստատելու մասին» Արցախի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագծի ընդունման առնչությամբ այլ իրավական ակտերի ընդունման անհրաժեշտություն չի առաջացնում:

**Ա Հ Գ Յ ՈՒ Ղ Ա Տ Ն Տ Ե Ս ՈՒ Թ Յ Ա Ն
Ն Ա Խ Ա Ր Ա Ր**

Ժ. Մ Ի Ր Զ Ո Յ Ա Ն

ԻՐԱՎԱԿԱՆ-ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
«ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԱՆԱՍՆԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ԽԹԱՆՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՄԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ

«Արցախի Հանրապետությունում անասնապահության զարգացման խթանման ծրագիրը հաստատելու մասին» Արցախի Հանրապետության կառավարության որոշման նախագծի վերաբերյալ առաջարկություններ և դիտողություններ չկան:

ԱՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԲԱԺՆԻ ՊԵՏ

ԵՎ.ՀԱԿՈԲՅԱՆ

**ԱՇ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ԱՌԱՔՄԱՆ ԹԵՐԹԻԿ**

Որոշման նախագծի անվանումը՝

«Արցախի Հանրապետությունում անասնապահության զարգացման խթանման ծրագիրը հաստատելու մասին»

Նախագիծը ներկայացնողը՝

ԱՇ գյուղատնտեսության նախարարություն

ԱՇ կառավարության որոշումն ուղարկել՝

1. ԱՇ գյուղատնտեսության նախարարություն
2. ԱՇ արդարադատության նախարարություն
3. ԱՇ էկոնոմիկայի և արտադրական ենթակառուցվածքների նախարարություն
4. ԱՇ քաղաքաշինության նախարարություն
5. ԱՇ ֆինանսների նախարարություն
6. ԱՇ շրջանների վարչակազմեր

Նախագիծը պատրաստողը՝

Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարության աշխատակազմի անասնաբուժության և անասնաբուժության վարչություն

Ռ. Գևորգյան

(ստորագրությունը)

«___» _____ 2019 թ.